

Önlisans Öğrencilerinin Akıllı Cep Telefon Kullanmalarının Başarı ve Harcama Düzeylerine Olası Etkileri Üzerine Bir Çalışma

¹İsmail Gümüş ²Cemil Örgen

^{*1}Sakarya Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, Sakarya Üniversitesi

²Sakarya Meslek Yüksekokulu, Çevre Koruma ve Kontrolü Bölümü, Sakarya Üniversitesi

Abstract

A concise and factual abstract of 100-150 words is required. The abstract should state briefly the purpose of the research, the approach used, the principal results and major conclusions. An abstract is often presented separately from the article, so it must be able to stand alone. For this reason, References should be avoided, but if essential, then cite the author(s) and year(s). Also, non-standard or uncommon abbreviations should be avoided, but if essential they must be defined at their first mention in the abstract itself.

Key words: smartphone, phone addiction, addiction, waste

Özet

Dünyada hızla gelişen teknoloji sayesinde yaşamımızı kolaylaştıran ve pratikleştiren pek çok teknolojik ürün üretilmektedir. Bu teknolojik ürünlerin en önemlilerinden bir tanesi de akıllı cep telefonudur. Ülkemizde gittikçe yaygınlaşan akıllı cep telefon kullanımı, en fazla öğrenciler tarafından kullanılmaktadır. Çünkü öğrencilerin elektronik ortamlarda yapabilecekleri işlemlerin tamamına yakını, bu cep telefonları kullanılarak da yapılabilmektedirler. Ne var ki iletişimi ve bilişimi zenginleştirmeyi hedefleyen bu araç, öğrencilerin sosyal davranışlarını, öğrenme becerilerini ve başarılarını hatta çevre ile olan ilişkilerini olumlu olduğu kadar olumsuz yönde de etkilemektedir. Dolayısıyla bu cihaz, insan hayatına getirdiği yararların yanı sıra, değişik zaman ve mekânlarda kullanımı ciddi sorunlara ve sıkıntılara yol açmaktadır. Bu çalışmada, öncelikle ön lisans öğrencileri esas alınmıştır. Bu kesimde oldukça sık görülen cep telefon kullanımının öğrencilerin okul başarılarına olası etkileri ve önemli ölçüde maddi kayıplara yol açması konuları üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akıllı cep telefonu tutkusu, Bağımlılık, Savurganlık, çevresel etkiler

1. Giriş

Günümüzde iletişim araçlarının yoğun olarak egemen olduğu toplumlarda teknolojik araçlardan en çok etkilenen yaygın guruplardan biri hiç kuşkusuz öğrencilerdir. En önemli bilgi iletişim teknoloji araçlarından olan Akıllı cep telefon kullanımı tüm gençlerde olduğu kadar yüksek öğrenim gören öğrenciler üzerinde de etkisi yüksek düzeyde olmaktadır. Bu seviyedeki öğrencilerin bilgi ve ilgi kaynağı olarak özellikle akıllı cep telefon kullanımı öne çıkmaktadır. Çünkü zamanlarının çoğunu kontrol ve sınırlama olmadan bu tür donanımlı

*Corresponding author: Address: Sakarya Meslek Yüksekokulu, Sakarya Üniversitesi, 54187, Sakarya TURKEY.
E-mail address: igumus@sakarya.edu.tr, Phone: +902642957463

telefonları kullanarak geçirmekte olan öğrenciler, öğrenimle ilgili araştırma faaliyeti, ödev yapma ve ders çalışmaya ayırdıkları zamandan daha fazlasını telefon kullanmaya ayırdıkları belirlenmiş bulunmaktadır. Öğrenim süreci boyunca, öğrencilerin akıllı cep telefon kullanımlarının birçok konuda kendilerine kolaylık sağladığına ve sorunlarının çözümünde en etkin bir yol olduğuna inanmaktadırlar. Bundan dolayıdır ki öğrenciler yer ve zaman ayrımı yapmadan her ortamda telefonlarını ellerinden düşürmemekte ya da yanlarından hiç ayırmamaktadırlar. Dolayısıyla bu tür davranış sergileyen öğrenciler en kıymetli zamanlarının çok önemli bir kısmını heba ettikleri saptanmıştır. Ancak öğrenciler bu kaybın farkına varmadıkları gibi oluşan kaybın boyutunu görememekte [1].

Çalışmamız önlisans öğrencileri üzerinde yapılmış olup, öncelikle akıllı cep telefonu sahipliği, zamanın önemli bir kısmında cep telefonu kullanım yaygınlığı, öğrenimle ilgili araştırmaya, ödev yapmaya ya da ders çalışmaya ayırdıkları zamandan daha fazlasını bu telefonlara ayırmaları üzerinde durulmuştur.

2. Dünyada ve Türkiye’de Cep Telefonu Kullanımı

Günümüzde cep telefonu kullanımı dünyada olduğu gibi ülkemizde de oldukça hızlı ve yaygın bir artış göstermiş bulunmaktadır. Çünkü genç bireyler elektronik ortamlarda yapılan işlemlerin tamamına yakını bu telefonları kullanarak daha hızlı ve daha kolay olarak da yapılabilmektedirler. Bu özellikleri nedeniyle gençlerin cazibe odağı olmaları nedeniyle bu tür telefon kullanıcılarının sayısı giderek artmaktadır.

Dünyada ve Türkiye’de cep telefonu kullanıcılarını nüfusla karşılaştırdığımızda Türkiye’de daha hızlı bir artış olduğu tablo 1’de de görülmektedir.

Tablo 1: Dünyada ve Türkiye’de Cep Telefonu Abone Sayısı[2]

Yıllar	Türkiyedeki abone sayısı (Milyon)	Türkiyenin nüfusu (Milyon)	Dünyadaki abone sayısı (Milyar)	Dünyanın nüfusu (Milyar)
2010	61.800	73.72	5.3	6.988
2011	65.300	74.72	5.9	7.204
2012	67.700	75.62	6.5	7.205
2013	69.700	76.66	6.7	7.125
2014	71.500	77.69	6.9	7.202

Yıllara göre Dünyada ve Türkiye’de cep telefonu abone sayısı son beş yıllık döneme bakıldığında ülkemizdeki cep telefonu kullanım artış hızı dünyadaki nüfus artışından hızından daha fazla olduğu görülmektedir. Ülkemizde cep telefonu kullanımı nüfusla paralel gittiği, dünyada ise daha düşük düzeyde bir artış olduğu tablodaki verilerden anlaşılmaktadır. Ülkemizdeki bu artış hızında nüfusun genç olması, giderek okuyan kesimin artmasının etkisinin büyük olduğu aşîkârdır.

3. Cep Telefon Kullanma Tutkusu

Genç nüfusun büyük kesiminde cep telefonu sahipliği, kullanımı bir tutku haline gelmiş bulunmaktadır. Çünkü gençler, hele de öğrenciler cep telefonsuz olmak istemedikleri gibi her an bu teknolojik cihazı yanlarında, ya da ellerinde taşımak istemektedirler. Özellikle öğrenim gören öğrenci kitlesi her ortamda cep telefonuna bakmak ya da göz atmak ve sürekli dikkatini oraya yöneltmek gibi bir eğilim içerisinde oldukları tespit edilmiş bulunmaktadır. Bu durumdaki öğrencilerin cep telefonuna karşı tutkulu olmaları bağımlı hale geldiklerini bir işarettir. Bu tutumları nedeniyle öğrencilerin davranış şekilleri, öğrenim faaliyetleri etkilenirken performansları da olumsuz şekilde etkilenmektedir.

Bu olumsuzluğa rağmen, bu kadar hızla yaygınlaşması hele de öğrenciler arasında aşırı derecede cep telefonu kullanım olayı kişiyle özdeşleşmiş olmasındandır. Bir an bile olsa dikkatlerini ondan ayrı tutmak istememektedirler. Gerçekte bir nesne olan bu cihazlar maalesef kişiselleştirilmiştir. Elbette öğrenim görenler öğrenciler için bir ihtiyaçtır. Ancak öğrencilerin ayrılmaz bir parçası gibi algılanması şaşırtıcıdır. Aslında bu cihazın yaygın şekilde kullanım görmesinin önemli bir nedeni de budur.

3.1. Öğrenim sürecinde rolü

Günümüz öğrencileri, dijital teknolojiyle yaşamakta ve bu ortamda yetişmektedirler. Bunun sonucu olarak taşınması kolay olan ve elektronik ortamlarda yapılan işlemlerin büyük bir kısmı bu telefonlar yardımıyla yapılabilmektedir. Her zaman ve her yerde öğrencinin yanında var olan teknoloji harikası bu cihazın eğitime katacağı katkı elbette vardır. Öğrencinin öğrenim başarısına ve verimliliğinin arttırmasına imkan sağlayacaktır. Ancak öğrencilerin zamanlarının çoğunu bu tür donanımlı telefonlarla meşgul olarak geçirmekte olmaları, öğrenimle ilgili araştırma, ödev yapma, ders dinleme ya da ders çalışma için harcanan zamandan daha fazlasını ayırmaktadırlar[3]. İster istemez bu eğilim öğrencilerin biçimsel faaliyet düzeni içerisindeki derslere karşı davranışın değişmesine sebep olmaktadır. Dolayısıyla cep telefonu olan öğrencilerde etkili bir öğrenme ortamı oluşturmada zorluklar yaşanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin bu yöndeki tavır ve davranışları sınıf ortamını rahatsız emekte ve gerginliğe de meydan vermektedir. Çünkü bu akıllı cep telefonları çok farklı fonksiyonları icra etmeleri, örneğin görüntülü konuşma, internete bağlanma, oyun oynama, müzik dinleme, fotoğraf çekme, mesaj gönderme, kayıt yapma vs. gibi özellikleri olması hasebiyle öğrencinin kökten ilgisini ve dikkatini cezpt etmekte, dolayısıyla konsantrasyon eksikliğine neden olmaktadır. Böyle olunca da öğrenciler kendilerini haklı olarak asıl işi olan öğrenme faaliyetlerine verememektedirler. Bu durum öğrencilerin zaman kaybına neden olurken kaçırılan fırsatlar nedeniyle gereksiz bedeller ödenmektedir[4].

4. Araştırma

4.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırmanın amacı akıllı cep telefonu kullanımı sadece gündelik hayatın gerekliliği için değil, öğrenim gören öğrencilerin derslerde, sınavlarda ve seminer gibi ortamlarda

vazgeçilmez olarak kullanmaları nedeniyle dikkat düzeylerinin olumsuz etkilendiği dolayısıyla derslere ve sınavlara konsantre olamamaları sonucu oluşan performans düşüklüğü irdelenirken ayrıca oluşan ekonomik kayıplar üzerinde bir çalışmadır. SAÜ Sakarya Meslek Yüksekokulunda okuyan öğrenciler üzerinde yapılan anket ve yüz yüze görüşme ile gerçekleştirilmiştir. Ankette akıllı telefon sahipliği ve kullanımıyla oluşan dikkat dağınıklığı ve öğrenime olası etkiler sorgulanmıştır. Katılımcılar ve yüz yüze görüşmelerde cep telefonu kullananların oranı, amaçları, alışkanlıkları, yer ve zaman ayırımı yapmamaları özellikli telefonların cezbedici olmasının öğrenim hayatını olumlu ve olumsuz etkileri üzerinde bir araştırma çalışmasıdır.

4.2. Araştırmanın Hipotezi

Meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğu akıllı cep telefonu kullanım tutkularının aşırılığı dikkat dağınıklığı ve derslere odaklanamama nedeni ile öğrenim süreci arasında etkin ilişki söz konusudur.

5. Bulgular

Sakarya Meslek Yüksekokulunda okuyan 300 öğrenci üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Önem derecelerine göre tablo 2'de belirtildiği gibi yapılan bu çalışmada elde edilen verilere göre bay ya da bayandan oluşan bu öğrencilere akıllı telefonun olup olmadığı sorulmuş olup bu kütlenin %98'i akıllı cep telefonuna sahip olduklarını olmazsa olmayacağı şeklinde cevaplandırmışlardır. Ders ortamında veya ders çalışırken telefonu yanında bulundururum sorusuna öğrencilerin %95'i telefonu yanında ya da elinin altında bulundurmak istediklerini ayrı kalmayı ya da kapalı tutmayı düşünmediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %75'i derslerde ve sınavlarda telefonlarını yanlarında ya da çantalarında getirdiklerini hatta sessize alıp açık tuttuklarını beyan etmişlerdir.

Öğrencilere telefonla meşguliyetin dikkatlerini etkileyip etkilemediği sorulmuş olup % 65 civarındaki kitlenin dikkatlerinin dağıldığını ve derslere adapte olamadıkları gibi ders çalışma sırasında zihinlerini bu telefonların meşgul ettiğini söylemişlerdir. Günde en az 3-5 saat akıllı cep telefonu kullanırım sorusuna % 58 oranındaki öğrenci kitlesi zamanlarının bazen daha da fazlasını telefonla meşgul olarak geçirdiklerini açık yüreklilikle beyan etmişlerdir.

Gösteriş merakı yada çevreye uyum için öğrencilerin % 50'i telefon kullandıklarını, aylık olarak akıllı cep telefonu kullanım harcamaları 30-50. TL arasındadır sorusuna öğrencilerin % 50'sinin evet cevabı ile katıldıkları görülmüştür. Akıllı cep telefonuna bağımlılığınız var mı sorusu sorulduğunda, öğrencilerin % 55'inin bu tür cep telefonlarının bağımlılık yaptığını dolayısıyla verimli ders çalışmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 2. Akıllı Cep Telefon Kullanım eğilimleri

Önem Sırası	Öğrencilerin Cep Telefon Konusundaki Tutumları	%
1	Cep telefon sahip olma ve kullanmak durumunda olanlar	98
2	Ders ortamında veya çalışırken yanında ve açık olarak bulunduranlar.	95
3	Derslerde ve sınavlarda sürekli yanında bulunduranlar.	75
4	Telefonla meşgul olunca dikkatin dağıldığını ve derslere odaklanılamadığını söyleyenler.	65
5	Gösteriş merakı ve çevreye uyum için cep telefonu kullananlar	60
6	Günde en az 3-5 saat telefonla meşgul olanlar	55
7	Her ortamda telefona ihtiyaç hissedenler.	50
8	Telefon bağımlısı olduğunuzu düşünenler.	50

6.Sonuç ve Öneriler

Öğrenciler üzerinden elde edilen sonuçlara göre akıllı cep telefonu tercihini ve kullanımını etkileyen faktörler; cep telefonu sahipliği, konuşma, çevreye ayak uydurma, gösteriş merakı ve iletişim imkanlarından yararlanma gibi davranışlar öne çıkmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu telefonları öğrenimle ilgili kullanımlar dışında günde en az 3- 5 saat diğer şeyler için kullanmaları zaman ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Aslında bu telefonların öğrencinin yanında ya da elinde olması durumunda dikkati ister istemez ders dinlerken ya da çalışırken etkilenmektedir. Zaten öğrencilerin büyük bir kısmı zamanlarının önemli kısmını telefonla meşgul olarak harcadıklarını, bu cihaza bağlı hareket ettiklerini dolayısıyla verimli olamadıklarını belirtmektedirler. Bu durum karşısında öğrenim gören öğrencilerin cep telefon tutkularının giderek artması, kullanım süresinin uzaması öğrenim sürecindeki başarıların da azalmasına neden olmaktadır.

Gündelik hayatta cep telefonu önemli işlere yaradığı bir gerçektir. Fakat teknolojik bir cihaz olması nedeniyle faydalar sağladığı gibi beraberinde birçok sorunları da getirmektedir. Öğrencilerin akıllı cep telefonu kullanırken harcadıkları zamanı kontrol edemedikleri gibi parasal harcamaların da belirlenemediği yapılan araştırmalarda görülmektedir.[5,6,7] Bu nedenle öğrencilerin bu davranışları kendilerince normalmiş gibi kabul edildiği israfçıl bir durumun söz konusu olmadığını düşünmektedirler. Ayrıca cep telefonu piyasası, öğrencilerin bu durumlarından yararlanarak onları sürekli etkileyecek yeni donanımlı akıllı cep telefonlarını piyasaya arz etmektedir. Öğrenciler gelişen ve değişen bu yenilikleri yakından takip ederek ihtiyacı olmadığı halde yeni model telefonlar olarak israfa neden olabilmektedirler.

Diğer taraftan belirtilen bu telefonlarla ders ortamında meşgul olmaları halinde kendilerini derse veremedikleri gibi sınıftaki eğitim disiplini, diğer öğrencilerin öğrenme hakkını ve hocaların öğretim faaliyetini bozabilmektedirler. Bu durum karşısında hocaların etkin ders işleyişi aksatılırken öğrenme gayreti içinde olan öğrencilere de haksızlık edilmektedir. Zaten

sınıf geneline bakıldığında öğrenci başarısını etkileyen çeşitli faktörlerin yanında başarısızlığın önemli bir nedeni de akıllı telefon kullanımıdır. Bu kullanımdan dolayı sınıfta karışıklık ve gerginlik yaşanmaktadır. Aslında bu tür telefona sahip olan öğrencilerin büyük bir kesimi anlatılan dersi telefona kaydetme, tahtada çözümlenen bir örneği ise telefonla fotoğrafını çekerek olayı pratikleştirmektedir. Ne var ki dersi dinlemeyen ve dersine dikkat vermeyen öğrencinin bu tür teknolojik marifetler yardımıyla sesleri ya da görüntüleri kaydetmesi kendilerine çok fazla bir fayda vermemektedir. Zaten bu faaliyete güvenerek ders çalışmadıkları gibi derslere devam da etmeme yolunu tercih ettikleri görülmüştür. Halbuki bir öğrenci bir ders için günde 15 dakika çalışma zamanı ayırsa haftada 105 dakika eder ki bir dönemlik eğitim süresi 14 hafta olduğuna göre bu süre içinde toplam 1.470 dakika kazanılmış olur. Bu eğilimin gerçekleşmesi halinde toplam 24,5 saat çalışma zamanı sağlanmış olur. Gün olarak ele aldığımızda bir dönemi içeren 14 haftada da 3 günlük bir zaman kazanılmış olur. Öğrencilerin bir ders için kazanılan bu zamanı bilinçli ve planlı şekilde çalışarak değerlendirmeleri halinde kaybedilecek bu zamanı etkili ve verimli bir kazanca dolayısıyla başarıya dönüştürebilmeleri imkan dahilindedir.

Sınav döneminde eğitim öğretim faaliyetleri gereği öğrencinin sınavlara cep telefonu ile girmemeleri, gireceklerse mutlaka kapalı tutmaları konusunda yazılı uyarılara rağmen, öğrencilerin çoğu bu kurala uymadıkları görülmüştür. Öğrencilerin aylık telefon harcamaları en az 20.-50.TL arası olduğu, bu harcamanın tüm öğrenciler için kaçınılmaz olduğu görülmektedir. Dar gelirli öğrenci kitlesine kısa sürede az gibi görünen bu harcama, uzun vadede oldukça kabarık bir bedel ortaya çıkarmaktadır. Bu bedele birde zaman kaybını eklersek yersiz cep telefonu edinimi ve kullanımı önemli bir israfa neden olduğu tespit edilmiştir.

References

- [1] Ülkü E.Ç, ve Demir M.K. Kitle iletişim araçlarının öğrencilerin sınıf içi davranışlarına etkisi, İnternational Journal of Social Science 2013; 6: 1:587-608.
- [2] ww tk gow.tr. ve gsmworld.com.news/statistics.
- [3]KARAASLAN İ.A. ve BUDAK L. Üniversite öğrencilerinin cep telefonu özelliklerini kullanımlarını ve gündelik iletişimlerine etkisinin araştırılması, Journal of Yasar University, 2012; 4548-4571.
- [4] Uzgören E., Şengür M. ve Yiğit Ü, Üniversite öğrencilerinin cep telefonu talebinde israfa yönelik davranışlarının analizi, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi; 2013; 18:1: 29-44.
- [5] Aydın K, Üniversite öğrencilerinin cep telefonu kullanımı ve GSM operatörü tercihleri üzerine bir çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi; 2004; 9:1: 149-164.
- [6] Gülmez M, Üniversite öğrencilerinin cep telefonu satın alma ve kullanımını etkileyen faktörler, Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi, 2005; 24: 37-62.
- [7] Aslan A. ve Turgut Ü, Eğitim fakültesi öğrencilerinin cep telefonu kullanım alışkanlıkları ve amaçlarının incelenmesi, Int. Journal of Human Sciences, 2013; 182-200.
- [8] Türkiye İstatistik Kurumu, Bilgi toplama istatistikleri, 2014.